

REMISSVAR
2020-12-21
Diarienummer S2020/09214

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Promemorian Covid-19-lag

Folkets Hus och Parker välkomnar regeringens ambition att åstadkomma en sammanhållen lagstiftning, som medger större flexibilitet och träffsäkerhet i de insatser som behöver göras för att effektivt bromsa smittspridningen i samhället. Lagens största tillkortakommande är dock att den inte börjar gälla vid årsskiftet, utan först i slutet av mars nästa år. Den avsedda effekten minskar dramatiskt till följd av detta och de ytor och sammanhang där trängseln är störst och smittspridning lämnas utan verkningfulla styrmedel, förblir oreglerade under närmare ett fjärdedels år. I det närmaste en evighet i detta utsatta läge. Efter att remissen skickats ut har regeringen meddelat att de undersöker möjligheterna att införa lagen redan i januari. Folkets Hus och Parker vill understryka att detta är nödvändigt, då den föreslagna Covid-19-lagen behövs omgående då smittspridningen är hög, och uppmanar regeringen att verka för att den införs så snart som möjligt.

Efter tre kvartal av orimligt hög utsatthet för kultur- och idrottssektorerna, anser dock Folkets Hus och Parker att den nya pandemilagen förefaller jämlig och rättvis avseende hur bördan framöver avses fördelas mellan samhällets olika sektorer. Samtidigt innebär en långtgående tillämpning av lagens möjligheter stora begränsningar och ingrepp på exempelvis mötesfrihet, rörelsefrihet och rätten att ta del av kultur. Detta påverkar grundläggande fri- och rättigheter. Precis som regeringen ger uttryck för, bör lagen tillämpas med största noggrannhet och försiktighet, så att påverkan på de mänskliga fri- och rättigheterna inte begränsas mer än absolut nödvändigt. Lagen kan bara användas undantagsvis och när den väl används, måste alla andra möjligheter att stoppa en negativ utveckling av smittspridning vara prövade.

Den föreslagna lagen ger tydliga, unikt långtgående styrmedel att påverka snart sagt alla sektorer och verksamheter i det svenska samhället, och medger att åtgärder kan sättas in där risk för trängsel och smittspridning är som störst och svårast att reglera genom allmänna rekommendationer. Folkets Hus och Parker menar att det är positivt då användandet av ordningslagen, som är ett trubbigt verktyg, innebär att kultur- och idrottsområdet tagit oproportionerligt stort ansvar. Det har tidigare inte varit möjligt att begränsa folksamlingar, trängsel och köer inom handeln och kollektivtrafiken. Att det kommer bli möjligt genom pandemilagen ställer sig Folkets Hus och Parker positiva till.

Likväl som lagen ger långtgående befogenheter att begränsa, finns också mekanismer för att differentiera hur stora dessa begränsningar ska vara för olika sektorer och verksamheter. Folkets Hus och Parker betonar att det är av yttersta betydelse att även de sistnämnda mekanismerna används för att, när så är möjligt, exempelvis medge lättnader för sittande kultur- och idrottsevenemang, där det smittförebyggande arbetet präglats av stort ansvarstagande och varit metodiskt och långtgående under hela pandemin. Det finns tydliga samhällsekonomiska och hälsobefrämjande effekter i att under ansvarfulla former låta de sektorer som hittills hört till de mest utsatta, vara de första att försiktigt påbörja en återstart och gå i frontlinjen för en återgång till mera normala förhållanden.

Folkets Hus och Parker har länge påpekat att de begränsningar av publikantal vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som införts i olika omgångar genom ordningslagen, varit alltför statiska. Scener, konsertlokaler och arenor runtom i landet har olika förutsättningar beroende på storlek, antal in- och utgångar, tillgänglighet och kringliggande infrastruktur. Riksorganisationen har tillsammans med flera andra organisationer inom kultur- och idrottsområdena pekat på behovet av en mer dynamisk och flexibel bedömning av hur restriktionerna av publikantal ska införas. Folkets Hus och Parker uppfattar att pandemilagen innebär just sådana möjligheter, att storleken på en publik i förhållande till hur säker en verksamhet är ur smittskyddssynpunkt kan regleras efter lokalens eller platsens beskaffenhet. Folkets Hus och Parker ställer sig positiva till en pandemilag som innebär ökad flexibilitet i bedömningen av begränsningar av antal deltagare vid en publik sammankomst inom kultur- och idrottsområdena.

Många organisationer inom kultur- och idrotten har sedan flera månader tillbaka tagit fram egna rekommendationer för publik verksamhet. Folkets Hus och Parker har gjort det samma och våra rekommendationer riktar sig till arrangörer och artister och hur dessa ur smittskyddssynpunkt ska bedriva en säker verksamhet gentemot publiken. Riksorganisationen har länge framfört vikten av att Folkhälsomyndigheten tar fram nationella riktlinjer för evenemang inom kultur och idrott och därför är det positivt att ett Publikråd har tillsatts av regeringen. Folkets Hus och Parker vill betona vikten av att det finns nationella riktlinjer framtagna innan lättnader kan påbörjas av nuvarande restriktioner vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Annars finns risk att en omstart av publik kulturverksamhet kommer att försenas ytterligare.

Tillämpningen av ordningslagen och begränsningarna att tillåta max åtta personer vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar innebär i praktiken ett näringsförbud för kultursektorn. Pandemilagen innebär i princip att regeringen kan stänga ner samhället helt. Om alla andra möjligheter att stoppa smittspridning på hög nivå är prövade och sådana extrema åtgärder slutligen måste införas, kan det som tidigare påpekats enbart gälla under en kort tid. Med nedstängning av verksamheter måste också ekonomisk kompensation följa. De stöd som fördelats och hittills har aviserats för 2021 är viktiga, men kommer inte att räcka som kompensation för de ekonomiska förluster som kultur- och idrottssektorerna lidit. Folkets Hus och Parker vill därför att pandemilagen ska innehålla en reglering där nedstängning av publik verksamhet efterföljs av ekonomisk kompensation.

Slutligen vill Folkets Hus och Parker påminna om att kultur- och idrottssektorerna lidit stor skada under pandemin, men samtidigt tagit ett omfattande ansvar för att minska smittspridningen i samhället. Vi anser därmed att regeringen till följd av detta åtagande är oss svaret skyldig kring hur och när en återuppbyggnad kan inledas, då vi kan låta våra besökare och publik åter börja ta del av sina grundläggande demokratiska och samhällsliga rättigheter. Vi är väl förberedda att hantera en återstart under stor smittskyddshänsyn, om vi bara medges förtroendet att påbörja den.

För Riksorganisationen Folkets Hus och Parker

Calle Nathanson, vd